

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem,
ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

10. De concupiscentijs animi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

An Adamo aliquod actualis gratia adju-
torium datum fuerit.

CAPVT NONVM.

DE gratia actuali, qua Adam ad bene vivendum adutus fuit, vix illud cum Pelagio conflictus fuit. Sed ex ijs quæ de viribus hominis, post peccatum tradidit, nihil dubitationis de primi hominis adiutorio superest. Cum enim ab Augustino fortissime ad agnoscendam gratiam adjuvantem premeretur, nihil aliud extorquere potuit nisi vel gratiam creationis vel legem atque doctrinam. Ideo dicebant Pelagiani, quidquid etiam bonæ voluntatis habet homo Deo tribuendum esse, quia & hæc in illo esse non possent si homo ipse non esset. Et hoc propter liberum eos arbitrium intellexisse, ibidem Augustinus exposuit. Hinc Innocentius Papa ad Concilium Carthaginense: *Nam quid tam mortiferum tam præceps videatur ad casum, tam expeditum ad omnia pericula si hoc solum nobis putantes posse sufficere quod liberum arbitrium cum natura accepimus; ultra iam à Domino nihil queramus.* Et paulo ante: *Et qui nos adiutorio negas indigere divino quasi ex nostra in totum possibilitate perfecti.* Vnde in Epistola ad Patres Milevitanos Pelagianis tribuit; quod ad omnia via perfectionis mandata sola tantummodo libertate contendere. Et Augustinus refutat illam gratiam creationis: *Non irritam facio gratiam Dei, sine dubio gratiam qua iustificamur ab iniquitate & qua salvamur ab iniquitate. Non quæ creati sumus eorum propria voluntate. Et infra: Qui orat & dicit ne nos inferas in tentationem, non utique id orat ut homo sit, quod est natura; neque id orat ut habeat liberum arbitrium quod iam accepit cum crearetur ipsa natura.* Ipse Pelagius gratiam humanæ nature communem explicans; *habemus autem possibilitatem utriusque partis à Deo istam velut quandam, ut ita dicam, radicem fructiferam atque fecundam, quæ ex voluntate hominis diversa gignat & pariat, & quæ possit ad proprii cultoris arbitrium vel nitere flore*

virtutum, vel sensibus horrere vitiorum. Et alibi rationem reddens cur primis hominibus per tot sæcula data non esset lex; quia, inquit, *scilicet sciebat Dominum fecisse naturam, ut eis pro lege ad exercendam iustitiam sufficeret.* Vbi etiam ipsum Adamum cum exteris comprehendit. Et verò cum possibilitatem istam vel naturalem, vel ut multa daret scientia legis, & rerum agendarum instructam etiam hominibus peccatoribus sufficere iudicaret, quanto magis Adamo integro adhuc vitæ scelerisque puro, cui peccatorum remissio ab ipso Pelagio denique excogitata nondum fuerat necessaria? Sed autor qualificationum veteris ac novi Testamenti, reiecto Pelagianæ versutæ velo, pissimi hominis gratiam clarius videtur expressisse, dum eum indicat Dei mandato præter legem naturæ & liberum arbitrium fuisse munitionem. Cum enim tradidisset, ut sæpe solet, multos creatoris devotione & reverentia vitam suam naturæ lege transisse; posteaque legem Moyli in adiutorium missam, ut Pelagiani delirare solent, ad Adam veniens; *Cum diabolus, inquit, superbiat, homo factus à Deo positus est illi inimicus, ut auxilio Dei munitus (quia impar erat) resistere, & accepto mandato. Quo Dei mandato sicut Adam instructum atque adutum esse voluerunt, ita conformiter legem naturæ & Moyli veluti posteriorum Adam adiutorium magnis præconijs extulerunt. Viriusque autem hominis & flantis & lapsi auxilium complexus est idem autor, cum de primæ institutione rationalis creaturæ satagens, dicit: Deus bonus, qui fecit existere quod non existerat: insitus, ac novi Test. quia quacumque fecit ut proficerent propria libertate q. 1. arbitrio dimissa sunt: quia tamen non tam perfecta sunt ut labi non possent seminaria his legis messe decrevit; naturaliter addens auxilium manifestatæ legis ut autoritas eius perfecta esset hominibus.*

Lib. 2. de peccatis, & remiss. c. 18.

Epist. 95.

De gratia Christi c. 13.

Epist. ad Titum, De merito, etc.

Quest. 83 est nov. 2. ff. in iuris, etc.

Aut. q. 1. de Test. q. 1.

De concupiscentijs animi.

CAPVT DECIMVM.

PERTRACTATIS ijs quæ ad liberum arbitrium, ipsumque mentis apicem spectant deinceps de cupiditatibus atque passionibus, quibus ejus serenitas perturbari solet differendum est. Et quidem commune Pelagianorum dogma fuit, primum hominem eodem profors ut nunc fieri videmus modo, cum voluptatum cupiditatibus, omnium que sensuum libidinibus creatum fuisse. De videndi & gustandi libidine, sic

A Julianus: *Hanc autem voluptatem & concupiscentiam ante peccatum in paradiso fuisse res illa declarat, quæ ad delictum via per concupiscentiam fuit, quæ cum p. m. de ore oculos incitaret, item etiam nunciavit irruavit saporis.* Vbi & ad videndum & ad gustandum, mulierem quadam libidine sentienti irritatam fuisse arbitratur. Sic enim & verba aperte sonant & ea exponit Augustinus: *ergone & in paradiso male suavis venena seip. p. ut, ante corruptam sermone sacrilego voluntatem illiciti cibi libidinem*

Lib. 1. operis Jul. fol. 100

iam fuit? Et videbant illi homines fructum ligni prohibiti & concupiscebant? Neque per visum tantum & gultum, sed per ceteros etiam sensus naturalem fuisse animo sentiendi libidinem, aperte profitetur: Naturalem esse omnium sensuum voluptatem testimonio universitatis docemur. Vbi per voluptatem more suo libidinem intelligit. Mox enim exponendo subiicit, hanc autem voluptatem & concupiscentiam &c. Quam etiam continuò affectionem naturalem vocat. Nisi enim naturalis esset illa per omnes sensus concupiscentia & libido eum ante peccatum: à Deo collata diceretur, consequens esse ex illa abbat, ut sensum videndi, audiendi, gustandi, olfaciendi, atque tangendi non à Deo sed à diabolo nobis fateremur esse collatum, nimirum ut Augustinus observat, hic ignorabat vel ignorare se fingebat per quemlibet corporis sensum aliud esse sentiendi vivacitatem qua verum à falso in rebus corporalibus magis minusque discernimus, aliud sentiendi libidinem, que nos ad sentiendum etiam repugnantes appetitu carnalis voluptatis impellit. De ceteris animi cupiditatibus seu libidinibus, excellentiæ honoris & gloriæ; ceterarumque rerum five corporalium five spiritalium eadem sine dubio omnium apud eos ratio fuit. Omnes enim huiusmodi tanquam naturales & innocentes affectiones, ut Iulianus huiusmodi motus vocat, ad objecti quasque sui presentiam per se ipsas ex bonitate naturæ pullulantes protopla-

stis tribuere cogebantur, nisi vellent notissimis suis principiis dissonare. Si enim sensus externi diabolum autorem habere censendi sunt, nisi libido sentiendi naturalis Deoque autore collata sit, voluntas etiam & intellectus eodem opprobrio aspergenda sunt, nisi cupiditates eorum quas diximus ab ipso creatore insertæ stantur. Neque de hac re inter hominem stantem & lapsum posterofque ejus ulla differentia, five libidines ut concupiscentias animi spectes five reliquas animi passiones: Eodem enim prorsus modo tam ante quàm post peccatum humanam naturam istis omnibus perturbationibus agitata atque obnoxia fuisse, docuerunt. Generale quippe inter Pelagianos principium, certissimumque fuit, illud esse hominibus naturale quod etiam post sublatam Baptismo culpam, collatamque Christi gratiam perseverat. Alioquin, inquit Iulianus, grande testimonium imbecille artis nihilque profutura, nec locum aegritudinis invenisse, & languentibus everisique naturalibus inertia fomenta voluntatis admovisse. Et unus ex capitalibus eorum erroribus fuit: insantes nuper natos in eo statu nasci, in quo Adam ante prævaricationem fuit: quos tamen omnibus huiusmodi cupiditatibus obnoxios esse, & simul ac tantillum adoleverint & ratione uti ceperint perturbari solere compertissimum est.

Ibid. f. 100.

Lib. 4. cont. Jul. c. 14.

Ibid.

Lib. 1. operis imperf.

Vide lib. 1. operis imperf. fol. 292. & 299. l. 1. f. 344.

Lib. de gen. Pelag. c. 11.

De libidine membrorum & conjugio primorum hominum.

CAPVT XI.

NEQVE verò animi tantum sed etiam corporis illam vulgatissimam primis hominibus ab iplo creatore insitam fuisse, & in paradiso viguisse docuerunt. Testis est multis in locis Augustinus: *Et non erubescis istum morbum, vel quod tu quamvis pudibundus faceris, istam libidinem introducere in paradysum, & tribuere conjugibus ante peccatum. Et iterum: Naturalem esse libidinem & ego dico, quia cum illa nascitur omnis homo, & tu multo amplius, qui dicit, quod cum illa sit conditus primus homo. Nec diffitetur suam sententiam Iulianus, sed fronte perfricta ne vel invitus pudore suffunderetur, his verbis expressit: Non enim dictum est erunt duo homines in homine uno, sed erunt duo in carne una, quo unitiois nomine voluntas illa coeuntium & libido qua sensum afficiens membra consistunt, ac sicut ille prudens intellexit, unam carnem gestis efficere, à Deo instituta & corporibus ante peccatum docetur inserta. Nihil enim in corporibus vel corporis libidine credebant per peccatum esse vitiatum. Vnde non tantum imperiosam illam libidinem, sed etiam scèdissimam istam à spiritu dissonationem paradisi incolis tribuebant. Augustinus: *Verum vos pro suscepta vestra tam fideliter laboratis ut vim patiamini, nisi eam qualis nunc est etiam in paradiso col-**

loceris, non ibi de peccato dicentes talem factam, sed talem nullo peccante fuisse manseram, cum qua in illa pace dimicaretur aut ne dimicaretur, quotiescumque surgeret expletetur. In quam effrontem opinionem stomachando merito exclamat, O sanctas paradisi delicias, O frontem qualiviscunque piscoporum! O fidem qualiviscunque castorum! Sed sententiam istam ruinofam rationibus nonnullis ex Philosophia accersitis armabant & fulciebant. Primò, quod esset membris inserta naturaliter. Proinde affectio naturalis & innocens dummodo intra litem concessorum teneretur. Secundò, quia futurus erat concubitus est peccatum non præcessisset. Itaque, inquit, si poterat viride membrum & antea moveri, nihil ergo novitatis invexit delictum. Nam sine libidine membra moveri non posse tanquam ex Philosophia certissimum supponebant. Motum (inquit Iulianus) genitalium, id est, ipsam virilitatem, sine vitium. Hinc est ergò quod Augustini invernem & mollem diceret opinionem, qua creditur in paradiso ad nutum voluntatis genitalia potuisse servire. Tanto enim illi tamquam viro casto effeminatior videbatur esse animus, quanto plus habebat potestatis in corpus. Hinc eam vocabat Iulianus membrorum potentiam. Apto

Lib. 4. cont. Jul. c. 10.

Lib. 5 c. 7.

Lib. 2. operis imperf. cont. Jul. f. 268.

Lib. 1. operis imperf. f. 101.

Lib. 4. cont. Jul. c. 11. Ibid. c. 13.

Lib. 1. ad Bonif. c. 15.

Lib. 1. de nupt. & concup. c. 7.

Lib. 2. de nupt. & concup. c. 7.